

۲۰۵۲۴.۹

بسم الله الرحمن الرحيم

عنوان

«معماری منظر در فضاهاى گمشده شهرى»

پژوهش گروه مولفان

دانشگاه البرز قزوین

مرايش علمی: دکتر جمال الدين سهیلی

جمال الدين سهیلی، شروین اسماعیل زاده، معصومه السادات یور حسینی، امیر حسین تقی، علیر حیدری، الهام ذبیحیان، ریحانه صفری، فاطمه طالبی، فرشاد طالع صحت، سولماز فاطمی، اعظم السادات فیضی، امیر سعیدی کاودی، هیدخت میراشرافی

معماری: در فضاهای گمشده شهری / پدیدآورندگان: جمال الدین سهیلی... [و دیگران]	
ویرایش علمی: جمال الدین سهیلی، تهران: گوهر دانش، ۱۳۹۸.	۱۲ ص.، ورق رنگی ۲۲×۲۹
۹۷۸-۶۰۰-۱۶۴-۱۵۱-۰	۵۸۰۶۱۹۲
پدیدآور: جمال الدین سهیلی، شروین اسماعیل زاده، معصومه السادات پور حسینی، امیرحسین تقی، علی حیدری، ذبیحان	
معماری منظر شهری	زیباسازی شهری
سهیلی، جمال الدین، ۱۳۹۸	طراحی منظر
SB ۴۷۲/۷	۷۱۲

نشر گوهر دانش

تلفن و نامبر: ۷۷۸۰۵۹۹۳-۷۷۱۳۱۹۶۰

پست الکترونیکی: ohardanesh@hotmail.com

نام کتاب: معماری منظر در فضاهای گمشده شهری

نویسندگان: جمال الدین سهیلی، شروین اسماعیل زاده، معصومه السادات پور حسینی، امیرحسین تقی، علی حیدری، الهام ذبیحان، ریحانه صفری، فاطمه طالبی، فرشاد طالع صحت، سولماز فاطمی، اعظم السادات فیضی، امیرمظاهری کلهرودی، هیدخت میراشرافی

ویرایش علمی: دکتر جمال الدین سهیلی

ویراستار: فاطمه طالبی

طراح جلد: شروین اسماعیل زاده

هماهنگی و نظارت تولید: سیدرضا نصری

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۱۶۴-۱۵۱-۰

چاپ: اول سال ۹۸ تعداد: ۵۰۰ نسخه

کلیه حقوق چاپ و نشر برای مولفین محفوظ است.

قیمت: ۳۹۰۰۰ تومان

عنوان / مولف

- ۴..... مقدمه / دکتر جمال الدین سهیلی
- ۷..... تبیین الگوهای طراحی معماری منظر در فضای گمشده شهری در کشور آلمان / شروین اسماعیل زاده
- ۱۵..... تبیین الگوهای طراحی معماری منظر در فضای گمشده شهری در کشور کره جنوبی / معصومه السادات پور حسینی
- ۲۴..... تبیین الگوهای طراحی معماری منظر در فضای گمشده شهری در کشور اوکراین / امیرحسین تقی
- ۳۳..... تبیین الگوهای طراحی معماری منظر در فضای گمشده شهری در کشور کانادا / علی حیدری
- ۴۵..... تبیین الگوهای طراحی معماری منظر در فضای گمشده شهری در کشور ژاپن / شهرام دبیریان
- ۵۶..... تبیین الگوهای طراحی معماری منظر در فضای گمشده شهری در کشور اسپانیا / ریاضه صغری
- ۶۷..... تبیین الگوهای طراحی معماری منظر در فضای گمشده شهری در کشور آمریکا / فاطمه طالبی
- ۷۶..... تبیین الگوهای طراحی معماری منظر در فضای گمشده شهری در کشور هلند / فرشاد طالع صحت
- ۸۶..... تبیین الگوهای طراحی معماری منظر در فضای گمشده شهری در کشور ایتالیا / سولماز فاطمی
- ۹۷..... تبیین الگوهای طراحی معماری منظر در فضای گمشده شهری در کشور فرانسه / اعظم السادات فیضی
- ۱۱۱..... تبیین الگوهای طراحی معماری منظر در فضای گمشده شهری در کشور استرالیا / امیرمظاهری کلهرودی
- ۱۲۷..... تبیین الگوهای طراحی معماری منظر در فضای گمشده شهری در کشور چین / هیدخت میراشراقی

مقدمه

آنچه که در دوره معاصر با افزایش جمعیت و رشد روزافزون شهرنشینی و مشکلات ناشی از آن ضروری بنظر میرسد، نیاز به فضاهایی برای استراحت، گذران اوقات فراغت، ارتباط با طبیعت، برخورداری از هوای تازه و ... مورد توجه انسان شهرنشین بوده است. لذا نیاز به ایجاد پارک های شهری برای ارتقاء سطح سلامتی اجتماعی، فرهنگی و پیش احساس می شود. از طرف دیگر، پارک های شهری میتوانند بخشی از الگوهای رفتاری مردم را بر اساس شرایط تربیتی و اجتماعی در فضاها شکل دهند. به همین اعتبار این فضاها را می توان به عنوان سرمایه های شهر به لحاظ تامین امنیت اجتماعی شهر به شمار آورد. در برخی موارد فقدان مبنای علمی و فنی در طراحی پارک های شهری باعث شده تا پایداری- بقا و کیفیت آنها کاهش یافته و موجب عدم رضایت شهروندان از زندگی شهری و افزایش آسیب های جدی به شهر و امنیت اجتماعی شهری شود. این مسئله زمانی تبعات بیشتری ایجاد می کند که برخی از فضاهای شهر تحت تاثیر توسعه های جدید شهری تبدیل به فضاهای گمشده شهری شده است.

اینطور بنظر میرسد که در طرح ساماندهی و بهسازی فضاهای گمشده شهری آنچه تاکنون مورد توجه قرار گرفته است نوسازی کالبدی این فضاهاست. در نوسازی این پارک ها جای این مسئله خالی است آیا هدف از معماری فضای سبز بحث تنها سرکاشتن گیاهان در سطح شهر است یا موضوع اصلی شکل بخشیدن به فضاهای آزاد و ایجاد بستری مناسب به منظور بروز رفتارهای اجتماعی و کسب حداکثر سود اجتماعی آنهاست. این مسئله باید دغدغه ذهنی و عملی تهیه کنندگان طرح ها باشد تا طراحی تهیه شود که به لحاظ کارکرد های امنیت اجتماعی در خدمت جامعه قرارگیرد.

امروزه توسعه ی سریع زندگی شهری، همچنین روند روزافزون جمعیت شهرنشینان بعد از مختلف زندگی در شهرها را تحت تاثیر قرار داده است. لذا پارک و فضای سبز باید در راستای ضروریات زندگی شهری، پاسخ به انتظارات شهرنشینان و تامین الگوی با ارزش و معنی دار زندگی و بر اساس مفاهیم فرهنگ ملی جامعه صورت گیرد. پایداری شهرها اساسا بر اجزای ساخته شده محیط شهری استوار است که توجه بیشتر به اجزای طبیعی و فضاهای سبز شهری را می طلبد. فضای سبز، که بخشی از سیمای شهر را تشکیل می دهد، به عنوان یکی از پدیده های واقعی از نخستین مسایلی است که انسان همواره با آن در تماس بوده و خواهد بود. اهمیت مفهوم امنیت اجتماعی در محیط شهری تا آن حد است که بعنوان یکی از شاخص های توسعه یافتگی جوامع مطرح می باشد.

البته مسلم است که نیاز به زیبایی نیز جزء ناشناخته ترین نیازها می باشد، که بی شک این نیاز در همه افراد وجود دارد. نکته ای که باید مورد توجه قرار بگیرد تنوع طلبی است چرا که انسان از یکنواختی محیط، احساس رکود و افسردگی می نماید، بنابراین نیاز به ساخت فضایی سرزنده از لازمه طراحی محیط می باشد. در جوامع ما، عوامل دخیل در ارتقاء کیفیت سیما و منظر شهری رعایت برخی از استانداردها تلقی می گردد. مسیرهای حرکتی یکی از مهمترین فضاهای شهری هستند که تمام شهروندان روزانه حداقل قسمتی از مسیرهای خود را به صورت پیاده طی می کنند ولی متأسفانه نیازهای پیاده در اکثر فضاهای شهری نادیده گرفته شده است که طراحی هدفمند این موضوع میتواند به عنوان یک عامل در طراحی محیطی در کاهش جرم موثر واقع شود.

در طراحی فضاهای سبز شهری جانمایی و مکان یابی مناسب انواع فضاهای سبز شهری نیز می بایست توسط طراحان شهری در حین تهیه ی انواع طرح های توسعه شهری انجام بگیرد. در مکان یابی و همچنین طراحی فضاهای سبز شهری علاوه بر پارامترها، استانداردها و ضوابط و مقررات طراحی، می بایست به منظور افزایش کیفیت محیط به لحاظ امنیت آن ها حتماً به الزامات جمعیتی و اجتماعی و فرهنگی نیز توجه کافی مبذول شود، زیرا مکانی که مورد استقبال مردم قرار نگیرد، قطعاً ناپایدار بوده و به مرور متروکه خواهد شد.

جهت تبیین برخی الگوهای طراحی منظر در فضاهای گمشده شهری لازم است که بر مبنای یک روش تحقیق که متکی بر یافته های مستند باشد به بررسی اهمیت شناسایی اصولی از طراحی منظر در این نوع فضاها بپردازیم. در اینجا نیاز به تحقیقی احساس شد تا بر اساس مولفه های ربر در طراحی منظر فضاهای گمشده شهری بتوانیم به این هدف دست پیدا کنیم. به عبارت دیگر در ابتدا سعی کردیم با مطالعه کیفیت مولفه های قوت مند به بیانی نظری تحقیق برسیم و سپس با بررسی نمونه های اجرا شده در کشورهای جهان به شناخت معیارهای هر کدام از این مولفه ها دست پیدا کنیم. این تحقیق از نوع کیفی می باشد که با روش توصیفی- تحلیلی و روش استدلال قیاسی به تحقق اهداف تحقیق پرداخته شده است.

بر این اساس، برای این پژوهش دانشجویان طرح معماری، یک کارشناسی ارشد معماری، ورودی نود و هفت در دانشگاه البرز قزوین انتخاب شدند که با همکاری بسیار عالی موجب انجام این پروژه گردید. در بدو زمان هم‌انطور که قبلاً نیز اشاره شد با توجه به اینکه این تحقیق از نوع کیفی می باشد که ورود به آن مستلزم مطالعه گسترده و جدی در حوزه معماری منظر است تا بتوان به مفاهیم و الگوهای آن دست یافت، در این پژوهش به تناسب تجربیات طراحی پارک در کشور مورد مطالعه نوع درک مولفین سعی شده است ساختار هر تحقیق سازماندهی شود. لذا در این تلاش برخی اختلاف نظر خوانندگان گرامی در الگوهای ارائه شده رایج قابل تأمل می باشد و انتقال آنها به ما بسیار ارزشمند است. روش گردآوری اطلاعات به صورت اسنادی است که از طریق کتابها، مقالات و برخی موارد برای تعدادی از تصاویر از سایت های اینترنتی استفاده شده است. لازم به ذکر است این تجربه ارزشمند آموزشی و پژوهشی را برای اولین بار در سال ۱۳۹۰ در محضر پژوهشگر فرهیخته معماری ایران جناب آقای دکتر سلطان زاده آموختم که منجر به انتشار مجموعه مقالات عنوان طراحی پارک های تخصصی گردید و پس از آن چند مجموعه دیگر با عنوان های ذیل توسط انتشارات دانشگاه آزاد اسلامی قزوین، چاپ ناشرین محترم منتشر شد.

۱- پارک کودک (۱۳۹۱) - انتشارات چهار طاق

۲- طراحی پارکهای تخصصی با راهنمایی دکتر حسین سلطان زاده (۱۳۹۰) - انتشارات دانشگاه آزاد اسلامی قزوین

۳- فضاهای جدید در بافتهای تاریخی (۱۳۹۱) - انتشارات چهار طاق

۴- طراحی مجموعه محوطه های دانشگاهی (۱۳۹۲) - انتشارات دانشگاه آزاد اسلامی قزوین

۵- معماری انعطاف پذیر (۱۳۹۲) - انتشارات دانشگاه آزاد اسلامی قزوین

۶- زمینه گرایی در معماری (۱۳۹۳) - انتشارات نشر گوهر دانش

۷- مروری بر نشانه شناسی در معماری (۱۳۹۳) - انتشارات نشر گوهر دانش

۸- پایداری اجتماعی در فضاهای شهری، جلد اول (۱۳۹۴) - انتشارات نشر گوهر دانش

۹- پایداری اجتماعی در فضاهای شهری، جلد دوم (۱۳۹۴) - انتشارات نشر گوهر دانش

۱۰- میدانهای تاریخی در کشورهای اسلامی (۱۳۹۴) - انتشارات دانشگاه آزاد اسلامی قزوین

۱۱- معماری مدارس تاریخی در کشورهای اسلامی (۱۳۹۵) - انتشارات دانشگاه آزاد اسلامی قزوین

- ۱۲- معماری منظر در آثار معماران معاصر ایران (۱۳۹۵)- انتشارات نشر دانشگاهی
 - ۱۳- مروری بر تجربیات جهانی در طراحی پارک های شهری (۱۳۹۵)- انتشارات نشر گوهر دانش
 - ۱۴- مروری بر معماری پست مدرن در طراحی فضاهای فرهنگی کشورهای اسلامی (۱۳۹۵)- انتشارات نشر گوهر دانش
 - ۱۵- مروری بر معماری پست مدرن در طراحی فضاهای مذهبی کشورهای اسلامی (۱۳۹۵)- انتشارات نشر گوهر دانش
 - ۱۶- مروری بر معماری پست مدرن در طراحی فضاهای تجاری کشورهای اسلامی (۱۳۹۶)- انتشارات نشر گوهر دانش
 - ۱۷- طراحی اقامتگاه های کوهستانی با رویکرد توسعه پایدار (۱۳۹۶)- انتشارات نشر گوهر دانش
 - ۱۸- مروری بر تجربیات جهانی طراحی پارک هنر (۱۳۹۶)- انتشارات نشر گوهر دانش
 - ۱۹- طراحی مراکز اجتماعی با رویکرد توسعه پایدار (۱۳۹۶)- انتشارات نشر گوهر دانش
 - ۲۰- خوانش فضای معماری در مکاتب هنری جهان (۱۳۹۶)- انتشارات نشر گوهر دانش
 - ۲۱- طراحی یادمان مشاهیر در معماری منظر با رویکرد پایداری اجتماعی (۱۳۹۷)- انتشارات نشر گوهر دانش
 - ۲۲- مروری بر طراحی فضاهای شهری در کشورهای اسلامی با رویکرد تعاملات اجتماعی (۱۳۹۷)- انتشارات نشر گوهر دانش
 - ۲۳- مروری بر تجربیات جهان توسعه میان افزا در معماری (۱۳۹۷)- انتشارات نشر گوهر دانش
 - ۲۴- طراحی بنیاد های فرهنگ با رویکرد زمینه گرایی (۱۳۹۷)- انتشارات نشر گوهر دانش
 - ۲۵- تحلیلی بر مفهوم پایداری اجتماعی در فضاهای فرهنگی ایران معاصر (۱۳۹۷)- انتشارات نشر گوهر دانش
 - ۲۶- طراحی پارک موضوعی با رویکرد توسعه رفاه اجتماعی (۱۳۹۸)- انتشارات نشر گوهر دانش
 - ۲۷- طراحی پارک مینیاتور با رویکرد توسعه شهری (۱۳۹۸)- انتشارات نشر گوهر دانش
- دو اینجا جا دارد از زحمات سرکار خانم مهندس فاطمه دایمی که در زمینه ویراستاری تلاش ارزشمندی داشته اند و نیز از انجام طراحی جلد توسط آقای مهندس شروین اسماعیل زاده سپاسگزاری نمایم. من از همکاری و دقت نظر همکار گرامی جناب آقای دکتر قصیری مدیریت محترم گروه معماری نیز کمال تشکر را دارم. همچنین از ریاست محترم دانشگاه البرز قزوین جناب آقای دکتر نوربخش که همواره از فعالیت های پژوهشی حمایت نموده اند تقدیر و تشکر می نمایم. در پایان از پیگیری های دوست عزیزم جناب آقای دکتر سید رضا نصری و مدیریت محترم نشر گوهر دانش که در خصوص امور انتشار این اثر فعالیت داشتند قدردانی می نمایم.

جمال الدین سهیلی
استادیار گروه معماری
دانشگاه آزاد اسلامی قزوین
تابستان ۱۳۹۸